

Зубкова М.В.,
студентка І курсу магістратури
історичного факультету
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна.

РОЛЬ ПРОТЕСТАНТИЗМУ В ОСВІТНЬОМУ І КУЛЬТУРНОМУ ЖИТТІ УКРАЇНИ

«Результатом духовної і моральної кризи українського суспільства, що мала негативний вплив і на ситуацію в державних загальноосвітніх навчальних закладах, з одного боку, а з іншого, стрімкого зростання потенціалу церков і релігійних організацій, зокрема інтелектуального, а також незгоди з певними світоглядними парадигмами, закладеними в освітній процес державної загальноосвітньої школи, стало усвідомлення багатьма християнами, зокрема вірними протестантських церков, бажаності створення

християнських шкіл, навчально-виховний процес в яких базувався б на християнських світоглядних та морально-етичних принципах. До цього слід додати і широкі контакти вітчизняних протестантів з їх закордонними одновірцями, що давало змогу як ознайомлення з досвідом діяльності подібних навчальних закладів, широко розповсюджених в багатьох країнах світу, так й використання їхньої практичної допомоги в процесі створення подібних навчальних закладів в Україні».

Сьогодні, протестантизм в Україні відіграє надзвичайно помітну роль. За останніми даними державного комітету у справах релігій вірні протестантських організацій становлять близько третини всіх громадян України. Багато в чому, наприклад в соціальній, місіонерській, а можливо і в освітній сфері, протестантизм випереджає православ'я. Оскільки сам по собі протестантизм є доволі розрізненим явищем, то виникає необхідність інколи додатково характеризувати окремі протестантські церкви та їх освітню діяльність.

«З першої половини 90-х років минулого сторіччя розпочався процес створення вірними протестантських церков християнських загальноосвітніх шкіл. На сьогодні в Україні існує близько десятка подібних шкіл, освітня філософія котрих зорієнтована на реалізацію ідей християнської моралі та цінностей. Серед них можна визначити чотири, створені євангельськими християнами-баптистами, одну, створену адвентистами сьомого дня, і одну, створену вірними пресвітеріанської церкви. На відміну від них, п'ятидесятники поки що не мають подібних шкіл під своїм патронатом і лише розпочинають процес створення такої школи. Водночас доволі важко точно визначити кількість християнських шкіл, оскільки практично жодна з них (за дуже рідкими винятками, скажімо, у Чернівцях) не має такого офіційного статусу, з огляду на існуючий стан речей. Зазначена незначна кількість протестантських загальноосвітніх шкіл пояснюється перш за все поки що несприятливими умовами для створення та функціонування подібних навчальних закладів, а з іншого боку, на наш погляд, особливостями церковної організації протестантських об'єднань, зокрема, властивому для багатьох з них принципу незалежності місцевої громади, що практично унеможливорює створення подібних закладів внаслідок планомірної стратегії розвитку діяльності об'єднань або союзів. Виключенням, можливо, може служити лише церква адвентистів сьомого дня. Свідченням цього є і відсутність в керівних структурах більшості протестантських союзів (знов-таки за виключенням адвентистів) відділів або хоча б працівників, відповідальних за сплановане відкриття і забезпечення функціонування вказаних навчальних закладів, своєрідних церковних управлінь освіти (мова не йде про духовні навчальні заклади). Внаслідок цього християнські загальноосвітні навчальні заклади у нашому випадку є не стільки

результатом бачення відповідних протестантських союзів, скільки проявом ініціативи з боку місцевих громад або окремих віруючих» [3, с. 34].

«Основними завданнями протестантських загальноосвітніх навчальних закладів є: навчання і виховання молодих громадян України на високих принципах християнської моралі при забезпеченні всебічного розвитку особистості дітей; виховання учнів в дусі демократичного світогляду, дотримання прав і свобод особистості, поважного ставлення до національних традицій, а також традицій народів і культур світу; етичне, естетичне та екологічне виховання і формування гуманістичної культури особистості; створення умов, сприятливих для виховання християнського характеру та формування особистості, здатної до прийняття особистих та колективних рішень, заснованих на християнських принципах; виховання в учнях свідомого ставлення до власного здоров'я та дотримання здорового способу життя» [2, с. 82].

Слід зазначити, що більшість протестантських навчальних закладів у процесі свого створення та функціонування зустрілися з упередженим ставленням до себе з боку чиновників органів управління освітою, що частково відображує їхнє ставлення до приватних шкіл взагалі, а частково, на наш погляд, може бути проявом конфесійних уподобань, або вірніше – антипатій з боку конкретних чиновників щодо протестантських конфесій. Особливо ця упередженість зростала у випадку, якщо засновники школи не скривали своєї конфесійної належності і того факту, що школа створюється на християнських підвалинах. При цьому цілком можна погодитися з думкою, що прозвучала у виступі заступника Міністра освіти і науки Огнев'юка про те, що такі чиновники формувалися в інших суспільних умовах і успадкували інші традиції, зокрема й щодо ставлення до протестантських церков. Що стосується Закону України «Про освіту», то його ст. 9 зазначає, що заклади освіти в Україні незалежно від форм власності відокремлені від церкви (релігійних організацій), мають світський характер, крім закладів освіти, заснованих релігійними організаціями. Отже, порівняно з Законом «Про свободу совісті та релігійні організації» відбувається значне розширення кола навчальних закладів, відокремлених від Церкви. З іншого боку, ця стаття фактично припускає існування навчальних закладів, заснованих релігійними організаціями [1].

Отже, церковна освіта в більшості протестантських конфесій поки що не відповідає світовим стандартам богословської освіти, а в загальній частині – стандартам української світської школи. Даються взнаки обмеження попередньої епохи, що перервали богословські та освітні традиції, спричинили духовний та культурний ізоляціонізм.

Література:

1. Закон України «Про освіту» від 23 травня 1991 року № 1060-XII.
URL : www.osvita.org.ua/pravo/law.../part_7.html.
2. Звітна доповідь на 22-му з'їзді Євангельських Християн Баптистів України. *Християнське життя*. 1994. С. 24.
3. Филипович, Л.О. Поширення нових релігій в Україні. *Вісник НАН України*. №5-6. 1998. С. 24-35.